

Anna Montford : romantisk berättelse /

Adlersparre, Carl August,

59 c Br.

Adlersparre, Carl Aug.

Roman
Sv.

(22)

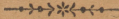
ANNA MONTFORD.

ROMANTISK BERÄTTELSE

AF

ALBANO.

FÖRF. TILL »DANTE ALIGHIERI», »LUDVIG XV.»

STOCKHOLM,

TRYCKT HOS L. J. HJERTA.

1842.

Adlerparis, C. A.

C. A. Adlerparis

ANNA MONTFORD.

ROMANTISK BERÄTTELSE

AF

ALBANO.

FÖRZ. TILL »DANTE ALIGHIERI», »LUDVIG XV.»

»Herre Gud! tjugotre år
— det var såsom anblicken
af en landsflygt ifrån lifvet.»

ALMQVIST. (Kapelle!.)

STOCKHOLM,

TRYCKT HOS L. J. HJERTA.

1842.

ANNA MONTFORD.

ROMANISKE BERRÆTTELSER

AT

LEBESBESKRIVELSE

AF HENRIK WILHELM ABERG, ALEKANDER X.

af en landsbygd i den nordlige
— del af samme amt.
af Henrik Guld, i det nordlige
— del af samme amt.

STOCKHOLM.

TRYKT hos M. N. HJERTA.

1842.

I.

Om något af Guds rika och lefvande skapelse företrädesvis kan sägas öfverlemnadt åt kärlekens himmelska ingifvelser, så är det onekligen det oskuldsgylla, svärmande qvinnohjertat, denna ljufliga och hesperiska *Mimosa pudica*, som endast i det renaste ljus vill utveckla sin krona, och som, vid minsta vidröring af liknöjdhetens ishänder eller nattens vingar, sluter sina blad tillhoppa, vissnar och upphör att andas. Vi vilja åskådliggöra en sådan blomma, ett sådant hjerta, klappande i lifvets blomstermånad — vidrörd och — brustet!

II.

En lugn och solfull Julidag hade lockat en anseelig människoskara till Ascot-heath, den så mycket omtalade kappridningsbanan i grannskapet af London, och detta experimentalält för en af engelsmännens käraste tidsfördrif, hvilket, i förening med nöjet på tuppfäktnings theater (*Cockpit*), vadhållningen och boxningen, stämplar Old-Englands stolta och fria nation, såsom en af de mest originella i världen.

De orter i landet der dessa folknöjen till häst försiggå, hafva sina egna och dertill anlagda plat-

ser (race-grounds) hvilka oftast, då lokalen så medgifver, antaga formen af en cirkelformig bäge, hvars omkrets utgör en à två engelska mil. Sjelfva löpbanans bredd växlar mellan tio och fjorton alnar samt är försedd med ledstänger (rails). Den s. k. »*the Stewards box*», eller uppsyningsmännens tillhåll, ligger alltid närmast banan, och några famnar härifrån »*the Ladies stand*», ett ansenligt hus med vidtutgående flyglar, upptagna af läktare, der hvar och en kan erhålla en plats för några engelska shillings. De, som åstunda nöjet kostnadsfritt, hafva sina platser på höjderna kring banan eller ock vid foten af den nämnda byggnaden.

Klockan hade redan med högtidliga slag förkunnat middagstiden, och solen, strålände från zenith, kastade sitt sköna färgspel öfver den rörliga taflan på Ascot-heath. Aldrig hade någon af dessa fester tillförene lofvat så mycket nöje, som denna, och åskådarens blick hade svårt att ej alldeles förirra sig i denna verld af den mest bizarra omvexling. På en förgyld balkong, uppförd i midten af den cirkel, som beskrefs af banan, sågs hela hofvet församladt, omgifvet på båda sidor af den praktälskande och mäktiga Londons adel, hvilken, på en egen och för tillfället med dyrbara tyger rikt draperad läktare, hade afsagt sig allt granskap och följaktligen all beröring med den icke fullblodiga människorsen på stället. Den lika högdragna som småsinta handelsaristokratien hade inqvarterat sig uti the Ladies stand, och erhöi således den oskattbara tillfredsställelsen, att härifrån betrakta det «rin-

gare» (fattigare) folket vid sina fötter. De s. k. *jockeys*, dessa personifierade arlekiner, vandrade flockvis, klädda i kulörta sidenvästar med långa ärmor, skinande vaxläders stöfvelkragar, hvita pantalonger, vanligtvis tilldragna öfver lifvet af ett mångfärgadt silkesskärp, rundskurna och låga mössor, smyckade af silfver- eller guldtränisar. Åtskilliga af dessa högtidens hjeltar gingo arm i arm förtroligt tillsammans på täflingsplatsen, troligtvis sysselsatta att på förhand afgöra dagens hufvudfrågor; andra stodo vid sina hästar, visande för de förbigående de täflande djurens meritförteckningar, icke sällan tryckta med stora, gyldene bokstäfver och innehållande de otroligaste förtjenster. Ett gemensamt uttryck af väntan efter signalen till täflingens början hvilade på de flestas ansigten, och det var såsom hade orolighetens ande vunnit en lysande seger öfver det annars för sin flegma så karakteristiska folket.

Lutad mot den inre barrieren och vid foten af en *läktare för damer*, stod en ung man i samtal med en äldre. Den förre af desse utmärkte sig genom sin hållning och sin utsökta elegans. Öfver de vackra anletsdragen låg ett uttryck af spleen, hvilket dock motsades af de intet sägande och kalla blickarna, hvilka ofta lyftes till den nyss nämnda läktaren för damer — såsom hade de der sitt mål. Den unga mannen syntes ega en långt drifven talang, att genom en yttre rikedom maskera den inre fattigdomen. Betraktade man de, med vällukter insmorda och glänsande, samt med tydlig omsorg ordnade svarta lockarna, de finskinnade händer-

na, med sina spetsigt formade naglar, det lilla dunet kring den aldra som sötaste öfverläpp, de mjellhvita kinderna, bleka — genom konstens tillhjelp — så voro visserligen alla dessa talande och öfvervägande egenskaper nog, att göra månet qvinligt hjerta dupe på personen, ehuru, för människokännaren, funnos andra tecken, som tydligt tillkännagävo: att vår man, hvars namn var Edward Hawkesworth, tillhörde dessa Englands s. k. «Tolfthunters», som ingenting veta och hafva, ingenting äro, som, med ett ord, i sjelfva verket representera den ensamma nollan, det stora intet — och dock tro sig representera hela menskligheten, på grund deraf, att de veta sig tillhöra det aristokratiska börds-kotteriet, med stamträdet till skylt och anorna till hustafva. Sir Edward hade nyligen vunnit befordran som officer vid Londons gardesdragoner, och funnit sin sökta lycka i den mest lysande uniform, samt hade, under några månaders vistelse i Paris, förnämligast i skräddarbütiker och hos Grisetterna, lärt sig att läspa fransyska artigheter och agera despot och reformatör i — modernas verld. Den andra, äldre personen tycktes vara Hawkesworths motsats i allt. Det låg mildhet och snille i hans blickar, och hans läppar syntes liksom förmade till thron-säte åt den skönaste vältalighet.

Efter ett kort uppehåll i samtalet, yttrade sir Edward Hawkesworth till sin granne, under en axelryckning:

«Hvad denna nyfikna och hungriga pöbelmassa borttager för oss de finaste intrycken af en så-

dan här nationalfest. Om man någonsin kan säga sig vara i dåligt sällskap, så är det vid dessa offentliga nöjen, eller huru?»

«Ej i mitt tycke, Edward; och då ni benämner dessa skådespel folknöjen, eller, som ni kallade dem, nationalfester, och sedermera derifrån vill utesluta de lägre samhällsklasserna, så säger ni ju med detsamma, att dessa klasser ej höra till nationen. Hvart skulle ni t. ex. vilja klassificera alla dessa människor, denna stam, som ni så mycket tycks förakta och ogilla?»

Sir Edward bet sig förlägen i läppen, något förargad öfver den uppdagade enfalden i hans påstående, men fortfor:

«Må vara att denna pöbel tillhör nationen, men medgif, att den åtminstone utgör skuggsidan deraf, eller skuggsidan på den annars herrliga taflan. Medgif mig det, sir Hugh Harwey.»

«Vore allt sol, min vän, på taflan, så skulle ni aldrig kunna se dess skönheter», svarade den tillfrågade, under en satirisk dragning på öfverläppen.

Hawkesworth afbröt och fortfor:

«Ni kan hafva rätt, mylord, det bör finnas skuggor på alla mälningar, men att hemta den från Newgates afrättsplats, Whitechapels slagtarebodas och Dukesplaces lumpfaktorier — det tycker jag är för långt gånget. Ett sådant pack är sabelklingans och hästhofvens experimental-fält, det är tillkommet att huggas sönder eller ridas ner.»

Det sågs och hördes, att den unge aristokraten hade kommit till sitt favoritämne, ty det

flammade en förfärlig eld i de annars något dunkla ögonen.

«Jag märker att ni talar som kavallerist — och då måste jag vidkännas min underlägsenhet i allt, som rörer sabel och sporrar, men får endast påminna er: att icke tala så högt, och ihågkomma, att det var vid Banqueting-house, som denna pöbel tog hufvudet af den förnämaste i riket» persiflerade sir Harwey.

Hawkesworth ville svara, men tystnade hastigt och böjde sig tillbaka, för att uppfånga en från läktaren nedsväfvande vit törnros. Blomman stannade i lordens utsträckta hand, hvars egare, under synbar glädje, triumferande fästade sitt «hittegods» i knapphållet af sin rock.

«Ni är en skicklig blomsterfångare, sir, ehuru jag sannerligen alltid trodde, att ni endast befattade er med lefvande blommor», skämtade Hugh Harwey.

«Är då detta en pappersblomma», frågade egaren till den förmenta skatten något häftigt och bestämdt.

»Visserligen ej, ty den har lukt och naturlig färg, det sednare så sällan händelsen med våra lefvande blomster, hvilka dock hafva den förmanliga egenskapen att kunna gå och tala.»

»Och vet ni hvem hon har tillhört, denna lilla arkadiska ros?»

»Förmodeligen den der vackra damen i ljusröda hatten på läktaren, hon, som i nära en timma tycks hafva tagit hela er uppmärksamhet i anspråk. Ser ni, Edward, i sina små alabaster-

hvita händer förvarar hon flera dylika gåfvor till vidare utdelning.»

»Hugh, du är lika plump som bitter. Känner du då denna dam?»

»Alldeles icke, men hvarför tager ni så hett denna obetydlighet?»

»Emedan denna dam är Englands skönaste, mest firade, älskvärdaste och snillrikaste qvinna — Anna Montford,» — yttrade Hawkesworth, i det han bet ihop sina glänsande tänder.

»Anna Montford, den dramatiska konstens triumf på Drury-Lane?» frågade sir Harwey förlägen, i det han ville tillägga några ord, såsom ursäkt, hvilken dock plötsligen afbröts utaf signalen till kappränningsens början.

Denna nationalfest tillkännagifves vanligen med trenne trumpetsfanfarer. Vid den första, framföras de täflande hästarna, insvepta i sina filt-omhängen, in på banan, för att emottagas af sina ryttare, hvilka, likasom djuren vägas i direktionens närvaro. Vid andra signalen stiga Jockies till häst och rida några hvarf omkring, lika mycket för att få sina springare lifvade, som att visa dem och sig sjelfva för de åskådare, som egenteligen komma till stället att uppgöra vad. Då den tredje fanfaren blåses börjar täflingen, som sällan plär räcka öfver tio minuter, på hvilken tid den s. k. »Heat» är genomgången. Om under denna ridt någon jockey förlorar sin hatt, sitt ridspö m. m., så är hans försprång ej giltigt; blott ett skålpunds afdrag i vigten tillåtes, för hvad som förloras genom utdunstning under den häftiga rörelsen. En jockeys vigt, med sa-

del, remtyg, kläder o. s. v. får vanligen ej öfverstiga 126 skålpund. För att åstadkomma denna lätthet, måste ofta täflaren undergå verkliga vältkurer och understundom svettas mellan dunbäddar. Man finner häraf, att det annars temligen högtidliga skådespelet äfven medför »svett och möda,» samt eger sin stora komiska sida.

En hvirfvel af damm och kringflygande sandkorn samt den plötsligaste tystnad i folkhopen tillkännagaf att kapplöpningen var börjad. Allas ögon riktades åt ett håll. Under alla möjliga försök att tillvinna sig dagens ära och ett rum i kappränningsens annaler, satte de täflande sig i bredd att börja den vådliga och vinstgifvande striden, uppmanande derefter sina otåliga, väl inöfvade springare till den mest förtviflade ansträngning. Med utsträckta halsar, af ilska flammmande och vilda blickar samt med uppblåsta och ljusröda näsborrar sprängde de fjederlätta djuren fram i firsprång ut efter banan, blottande sina rundade, skinande och elastiska former. Snart såg man huru svettdropparna sipprade fram på den spända länden, hur det hvita skummet stänkte kring hals och framfötter, under det att den stora blåsvarta pulsådern i bringan svällde till en fördubblad storlek.

»Hvad sade jag nyss, Geoffrey, om den der svarta ryttaren på det svarta stoet?» frågade en liten torr man sin granne, i det han, pekande på de ridande, påtog sig en illa passande beskyddaremin, och, i detta ögonblick, icke olik den förträffligt tecknade Lord Anson i Bunbury's caricaturer ur det högadeligas verld.

Den tilltalade, som synes vara en förnyad upplaga af den hederlige John Bull, svarade helt långsamt: »Annu ej afgjort, Sir Foote.»

»När Richard III red öfver Bosworthfield, så sade han aldeles som ni nu säger, tills att han fick det *afgjordt*; återtog den viktige.

»Machbeths hexor profeterade ej med större säkerhet om det tillkommande, än ni nu gör, ehuru de kanske hade mera visshet om utgången», genmälte John Bull.

«Sansa er, käraste vän, den som tappar i dag kan vinna i morgon. Edra hundra Pund äro ohjelpligt förlorade, äfven om ni skulle bemanna er med svepskäl från Bermondsey-street eller gå i samråd med någon Swindler och Sharper, emedan hittills ännu aldrig någon springare utgått från Harboroughs by, som kunnat öfverträffa Sir Edvard Hawkesworths svarta Anna», yttrade den obetydliga med mycken säkerhet.

»Hvad heter, mine herrar, den svarta hästen, som, lik Orlandos, tycks flyga genom luften?» tillsporde nu en tredje åskådare de båda samtalande.

»Det är ett fullblodssto från Haltoncastle, ännu blott i femte året, och som redan vunnit tvenne pris. Det tillhörde, som föl, Lord Blackstone, såldes af honom till den odödlige William Butler, som sjelf dresserade djuret. Förlidet år köpte en ung Sir Eduard Hawkesworth hästen, förbytte dess gamla namn Elisa till Anna — och vill ni veta vidare, så var god och läs på detta program»; hvarpå Sir Foote, under ett sjelfviskt leende öfver sin redogörelse, öfverlemnade

den okände ett blått papper med stora bokstäver, innehållande de täflande hästarnes meritförteckningar.

»Anna, ha, ha, ha, uppkallat sin häst efter fästmön, det var ett godt infall och serdeles mycket roligt», yttrade den okände, skrattande.

»Jag förstår ej hvaråt ni skrattar, men är det åt Hawkesworths sto? — så förtjenar ni min medömkan»; afbröt Sir Foote.

»Uppkallat hästen efter fästmön, eller fästmön efter hästen, det är gudomligt. Så skall naturen adla konsten och konsten naturen. Jag påminner mig den store Popes ord:

»Is the great chain, that draws all to agree,
And drawn supports, upheld by God, or thee?»
deklamerade den okände med mycken pathos.

»Ni har en särdeles talang, Sir, att skratta, ömsom åt ingenting, ömsom åt det mest upplyftande», afbröt vår Bull under tillägg: »ehuru ni kanske mindre ofta vet hvad ni skrattar åt.»

Utan att låta sig bekomma, svarade fremlingen med uppdragna mungipor: »Sannt, mycket sannt. Den förträfflige Fallstaff brukade ofta säga: *gören lifvet roligt så ären j filosofer*. Att finna det roliga i världen, är sannerligen bättre än att uppstiga till ära uti de sorgligaste tragedier; ty mine herrar, det ligger mycket af syndafallets skuggor öfver menskligheten och — lycklig den — som kan skingra detta mörker med glädjens sol.»

»Den der är sannerligen ettdera galen, drucken eller mycket förläst;» hviskade sir Foote sin vän i örat.

»Icke galen, drucken, men visserligen mycket beläst», afbröt den okände, som endast till hälften hade uppsnappat hviskningen. »Ja, mine herrar, mycket, nästan orimligt beläst; han kan Shakespeare, Cibber, Addison, Dryden — alla som en utanläxa och dertill de flesta sorgespel, som denna vår blifvit gifna på Covent-Garden och Drury-Lane.»

»Men hvad har nu allt detta att göra med Hawkesworths svarta sto?» frågade Geoffrey.

»Jo, saken förhåller sig sålunda: att egaren till hästen är äfven egare till en fästmö med hästens namn. Ja ödets gudinna sätter ofta bindeln för de dödligas ögon, att de ej skola se huru galna de äro. Men kärlekens makt är själarnes fantasus» — suckade den *beläste*.

»Det der har han säkert stulit ur någon tragedie», återhviskade sir Foote; men den okände lät ej afbryta sig utan fortsatte: »Sir Edward Hawkesworth är en man med rikedom och börd. Att han nu, mot sin faders vilja, friat till Anna Montford, är ett groft tvärstreck öfver alla familjens anor, eller med andra ord, att uppblanda det tjocka fullblodet i Haymarket och göra det så tunnt, som den magraste vattvälling i Toly-street. Hvad miss Anna Montford angår så är hon verkligen ett stort snille, och att ni, mine herrar, sett henne spela Ophelia i Hamlet, derpå tviflar jag ej, ty att göra det, vore ju det samma som att påstå den orimliga dumheten: att ni ej hade begrepp om master Turnbull i Laertes roll.» —

»Ni är förmodeligen master Turnbull sjelf och ingen annan?» frågade John Bull.

»Alldeles, och, såsom skådespelare den som bäst bör veta hvad som passerar mellan kulisserna. Men, mine herrar, vi stå ju här och glömma hästen för aktrिसens skull. Se hur den svarta Anna är framför hela raden af utmattade Jokeys. Se hur hon kastar sina hofvar i luften. Man skulle med författaren till »Essay on man» kunna säga:

Öm, sparsam, följande försynens planer,
Naturen skänkt dem krafter och organer.»

Den deklamerande skådespelaren blef här afbruten af starka trumpetsignaler, och vid målet af rännbanan upphissades nu för hans ögon en hvit fana, såsom tecken att täffingen var slutad och priset vunnet. På the Stewards box framträdde en af direktörerne och med ljudelig stämma förkunnade: att sir Hawkesworths svarta sto, Anna, fem år gammal och fallen efter Lord Blachstones Fingal, segrat i dagens strid.

Ett sorl af belåtenhet flög genom folkhopen. Den segrande Anna framleddes nu af sin ryttare till banans centrum, för att der visas för hofvet och den förnäma världen. Här öfverlemnade jockejen de gyldne tyglarna åt sir Edward Hawkesworth, som nu sjelf framförde det löddriga djuret till den nämnda »läktaren för damer», för att der af kappridningens Protectrice (Lady Protectress of the races) emottaga belöningen.

Den sköna damen i rosenröda hatten och med törnrosbuketten i handen reste sig värdigt upp,

och, med ett leende som besjälade hvarje drag i det serafiska anletet, lutade hon sig tankfull ner, kastade en blick af djup betydelse på den unge mannen och räckte honom rodnande en vas af guld, i hvilken hon gömde de hvita blommorna.

Ett skott förkunnade festens slut.

III.

Några månader efter ofvanbeskrifne kapplöpning tillkännagåfvo de offentliga bladen följande annons:

»THEATRE ROYAL, DRURY LANE

This Evening, his Majesty's Servants will perform the tragedy of

H A M L E T

Benefit Night for m:rs Anna Montford. In the course of the Evening Signora Beatrice Vianelli will sing »Cease your Funning», »Robin Adair», a celebrated Italian Air, and two verses of Rule Britannia.»

Nyheten om denna lofvande konstnjutning hade väckt ett ovanligt intresse hos konstens vänner inom hufvudstaden. Shakespeares mästerstycke och Anna Montfords fulländade talang, voro ensamt nog, att gifva betydelse åt aftonens representation. Dock gafs ännu ett tredje skäl, som mäktigt inverkade på publiken; nemligen den omtalade nyheten: att det var sista gången som den vidtfröjdade skådespelerskan skulle visa sig på den scen, — der hon endast behöfde synas, för att väcka en allmän hänryckning. Det länge gängse påståendet, om en tillämnad före-

ning mellan Anna Montford och sir Hawkesworth, hade bekräftat sig, samt uppväckt olika känslor inom olika kretsar. Inom la haute volée rynkade mången skrynklig lady på näsan vid nyheten om denna »mesalliance» och beklagade: att en man, utgången från den vapenmålade salongen, kunde glömma sig uti en theaterfoyé. Inom en annan sfer tänktes motsatsen; der beklagade man att en skön, snillrik och älskvärd qvinna skulle skiljas från en värld, der hon, icke genom arfsrätt utan förtjenster, var utkorad till herrskarinna, för att de återstående dagarna blifva slafvinna åt en bördsman, som förälskat sig i den yttre skönheten, utan makt att kunna fatta den invertes — och som sjelf måste spela narrens roll på den stora världsteatern.

Qvällen kom. Såsom den serlande floden, ifrig att hinna sitt mål, ilade den skönhetshungrande människoskaran till Drury-Lane. Detta konstens tempel — en gång nedbrunnet och ur askan, såsom en ny Phoenix, återuppståndet i ännu skönare former*) — syntes denna afton i sin bästa glans, in- och utvändigt beklädt med skimrande och förbländande lampor, hvilka, öfver uppgången till helgedomen, bildade namnet Anna Montford. Kring pannan af den då på ventilatorn eller tornet stående apollostoden flammade sjustjernorna, och, ehuru bildade af konstens hand, voro de dock så naturliga, att de täflade i klarhet med dem, som ännu högre ge-

---

*) Uppbygdt af Mr Holland och för första gången öppnadt d. 13 Mars 1793.

nombröto azurens hvalf. Man hade mycket sent utsatt representationens början. Den nära halfcirkelformiga theatersalongen var för tillfället dekorerad med blommor, äfvenså de canelerade och försilfrade tackjernspelare, som, hvilande på väl arbetade fötter, uppburo logerna. I en från hvarje af dessa pelare utspringande arm hängde en ljuskrona af kristall, i hvilken ljuset bröt sig tusendubbladt och göt ett förtrollningens sken öfver salen; och de tragiska och komiska sånggudinnorna kring Garricks staty buro lagerkransar och brinnande facklor i sina händer.

Ändligen framträdde dagens drottning, den förtjusande Anna Montford, på scenen, såsom Ophelia, emottagen af publikens jubel. Aldrig hade hon varit skönare än nu, aldrig hennes spel mer fulländadt och betydelsefullt. I hvarje rörelse låg gratie, och när hon lyfte eller sänkte de mörkblå ögonen, var det likasom en seraf hade, i dessa fromhetens speglar, uppenbarat hela sin ljusliga och bildrika drömverld — skinnande genom det skära floret af en tår. Parterrens uthållande »Encore» och de förnämas »Bravo» öfverröstade slutligen skådespelerskans klangfulla, musikaliska stämma, och uppväckte en storm af bifall, hvilken dock först hann sitt högsta utbrott, när Ophelia, för sista gången, framkom med det vissna gräset i handen och halmkransen kring det utslagna håret och den mjölkhvita pannan, som nu ödmjukt sänkte sig för publiken, under det att de bleka läpparna framhviskade ett darrande farväl. Ett regn af lagerkransar, parfymerade poëmer m. m. nedstörtade

kring förtrollerskan, som, till bevis af sin tacksamhet, lade de bländande, plastiskt rundade armarna i kors öfver bröstet, och ur den lågande blicken kastade en himmel till beundrande vänner — hvarest hon försvann — såsom en stråle på aftonskyn, såsom en daggtår i solen, för att aldrig uppenbara sig mer.....

Hemkommen från Drury Lane, trött af de lifligaste ansträngningar, upprörd af förtjuste landsmäns ynnestbevis och kanske äfven af den tankan att för evigt afsvära en afundsvärd ära — hvilade Anna Montford i sin mjuka divan, vid sidan af en ung man, som med girighetens eldblickar betraktade den intagande qvinnogestalten, och med samma afguderi som skalden i diktens trollspegel beskådar sitt sökta aldrig upphunna ideal.

»Och i morgon, Edward, är du fjerran från mig, fremling uti en ny verld?» frågade Anna, under det ett svärmodigt uttryck satt sig att hvila på hennes mun.

»Icke fjerran från dig, goda Anna; ty hvart än min väg går, skild från din, så sväfvar dock alltid din bild lefvande med mig», svarade Hawkesworth; ty det var han.

»Må det så alltid hela lifvet igenom förblifva, och hur skulle det väl kunna vara annorlunda, då vi båda, genom uppoffringar, som är kärlekens vilkor, befästat våra sjäalars förening? Har du icke trotsat en falsk opinions lägar och nedbrutit de skrankor, med hvilka fördomen tror sig kunna åtskilja lika naturer, ty likheten bestämmes ej af yttre utan af inre omständighe-

ter. Har du ej tillintetgjort allt löjligt motstånd; och äfven under vissheten att afstå från en af våra käraste skatter, föräldrars tillfredsställelse och anförwandters bifall — samt endast aktat till den eviga rösten uti ditt hjerta? Än jag, Hawkesworth, har jag ej följt ditt exempel och bortbytt det yttre skenet för den inre glansen, lemnat triumferna på världsteatern, för att vinna en skönare seger i den stilla kärlekens hem.»

»Ack, att dessa många fördomens rämärken lika lätt kunde störtas, som det stängsel jag nu tillintetgör,» läspade gentlemannen.

»De skola störta, när människorna lärt sig inse: att intet i världen är upphöjdt som icke är upphöjdt genom sig sjelf allena. Nog inser jag att många af dina släktingar skola beklaga dig att hafva ingått förening med en borgarflicka; men jag lofvar dig att blifva en god och ödmjuk hustru, endast lefvande — att förljufva ditt lif — och då har jag väl, till någon del, godtgjort ditt fel? Ack! att vi snart hade uppnått denna asyl, der jag kan få visa dig höjden och djupet af min kärlek» — svarade Anna, och blickade forskande in uti älskaröns ögon.

»Älskade Anna, vi skola snart vara bosatta der, ty min prøfvotid, min resa på kontinenten är endast bestämd för ett år. Jag har då fullgjort min faders vilja och visat honom, att mitt beslut är en frukt med för djupa rötter att uppryckas, utan att ej med detsamma förstöra mitt framtida lugn.»

»Vackra tankar ur kärlekens hemliga bigt! Men låt dem ej svalna eller rättare förbrännas

under lustvandringen i söderns mångbesjungna paradis, der allt är musik och skönhet, och der den längtande så lätt träffar sitt mål» — sade Anna i det hon lät sitt svartlockiga hufvud hvila mot den älskandes panna.

»Från Hesperiens blomsterhaf och lysande saphirhimmel vill jag, på längtans vingar, ila till en skönare blomma på Annas läppar, till en skönare himmel i Annas blick. Söderns förtrollning skall ingenting förmå mot förtrollningen i Norden; är det ej så?» frågade Edward.

»Den frågan må du sjelf besvara, efter du framkastat henne, men icke nu, blott när du befinner dig med någon förtjusande dam, gungande en sommarafton på Venedigs laguner, eller i skuggan af Sorrentos pinjer, eller Amalfis cypresser, omgifven af plastikens mästerverk, under skönhetsandens vingar, bland kaskadens perlor och orangens doft.»

»Svärmerska!» afbröt Hawkesworth och tryckte den strålande varelsen i sin famn, betäckande hennes panna, läppar och kinder med brinnande kyssar.

Anna slet sig ur den våldsamma omfamningen och sade med en ton af ångslan: »Afskedstimmman, Edward, är slagen, låtom oss ej göra denna stund för bitter, genom att göra den för lång. Kom ihåg, att ditt präfningsår börjar först med det ögonblick du far. Farväl, Edward Hawkesworth!» Anna reste sig hastigt.

Den passionerade älskaren, afbruten i sjelfva paroxysmen af sin kärlek, steg äfven upp, halft förlägen, fäste en skygg blick på Anna och stam-

made: »Det är sannt, du påminner mig om en sorglig skyldighet.» ....

Och efter några omfamningar voro de älskande åtskiljda.

När Edward försvunnit och Anna förlorat ljuden af hans steg, föll hon i gråt och bad för hans väl. Sådan var skådespelerskan, borgarflickan, utan börd och betydande vänner.

Hawkesworth skyndade till sitt palats vid Fleetstreet. Uppkommen i sin praktfulla våning, läste han sig inne och började följande monolog för sig sjelf:

»En nyck har förstört en länge bearbetad plan. En ringa qvinna har omhvält den mäktiges luftslott, trampat sönder hans förhoppningar och icke aktat till hans öfverlästa klingande fraser. Hvilken omvexling af länge antagna möjligheter, med ens gjorda till den mest solklara omöjlighet. Intrigens väfnad är sönderrifven af en liten fluga, men jag vill hopfästa de afryckta trådarna och ännu fånga mången godtrogen fjäril i det gyldne garnet. Farväl, Anna Montford! du är den enda, som flugit ur mitt nät. Att du trodde på mina försäkringar och lemnade din afgjorda lycka för att lyckliggöra mig, bevisar åtminstone: att jag kunnat göra dig dupe. O, blinda dårskap, lumpna egenkärlek, kunde du då hoppas att få skåda tiggarens trasa fästad vid hermelinsmanteln? Att jag, för en qvinna ur hopen, skulle uppoffra anornas glans? — Bort, långt bort i verlden, att der aflägga den inre maskeradkostymen. Den som, vid tjugutvå år varit mästare i förställningskonsten, som med välljudande och stora ord om

heder och ära kunnat inbilla de sina om sin förträfflighet — den behöfver ej rodna för en misslyckad intrig.»

Sådan var mannen med börd, med rikedom och betydande vänner.

IV.

Ett år hade hastigt framilat på lätta vingar, för att slutligen förlora sig i glömskans sköt. Anna Montford hade lemnat den stora, bullrande hufvudstaden och återvändt till sin födelsebygd, belägen några mil från Castleton. Med ett barnsligt och eldigt sinne hade hon omfamnat sina vänner och återsett de mest poetiska ställen ur sin egen fabelverld; ty barndomen är en fabel, en förtjusande dikt, som oftast lofvar hvad den ej håller, och försvinner, vanligtvis, såsom morgondimman i moln eller tårar.

En afton i solnedgången vandrade Anna till den, för sin naturskönhet så högt beprisade »Hopedale». Här, midt i blomsterriket, gaf hon fritt lopp åt sina känslor, hvilka målade hennes framtid i ljus och rosenrött — lysande såsom en hägring, men icke hycklande som den. Hvert hon kastade de milda blickarna, såg hon de herrligaste taflor, öfvergjutna af aftonens glans och hvilande i stillhetens armar. Inom och utom det fantasirika hjertat var frid och skönhet, båda speglande sina ljuslockiga pannor i den renaste själ. Anna kände sig i dessa ögonblick så outhärligen lycklig, att hon knappast märkte, hur hon på den slingrande vägen af-

lägsnade sig från dalen, tills hon helt plötsligt såg sig förflyttad till ingången af den ryktbara «Peaks Hole», denna gigantiska stenformation, som med skäl blifvit ansedd som det förnämsta af de sju underverken i Derbyshire.

Detta naturfenomen är bildadt af kolossala stenblock, med en cirkelformig hufvudingång af sextio alnars bredd, som öppnar sig inåt ett berg af kalksten. Den yttre af grottans afdelningar upptager en vidd af 120 alnar, samt erhåller sitt ljus uppifrån. Vill man fortsätta vandringen längre inåt berget, måste man ofta, under stor lifsfara, uttaga steget, omgifven ömsom af sorlande bäckar, slippriga hällar, dystra afgrunder, stillastående vatten, som fått namn af sjöar, m. m. Genom remnor i hvalfven neddryper på ett ställe vatten mot stenafsatser och åstadkommer ett uppfriskande duggregn, hvarför man kallat denna del af hålan för «Rogers Rains hydda». Några minuters vandring härifrån anländer man till det största hvalfvet, benämndt «the Chancel», bildadt af droppsten, hvilken ger en imponant anblick.

Utan att märka den sjunkande solen och den inbrytande skymningen, hade Anna Montford förlorat sig i det inre af Peaks Hole, och der stannat vid brädden af en liten sjö med kristallklart vatten. Trött af vandringen, var hon just i begrepp att sätta sig på en utskjutande droppsten, då en skärande och obehaglig stämma hejdade henne:

«Akta er för ormen, miss Anna Montford.»

Något förskräckt af varningen, vände sig Anna

hastigt åt det håll, hvarifrån hon tyckte rösten komma, då hon helt nära sig upptäckte en gråhårig gumma, som, klädd uti en fantastisk dräkt af rödt ylletyg, samt, med tydliga tecken att hon tillhörde zigenarstammen, hade tagit plats på en klippspets.

«Akta er för ormen, som dock alltid är bättre att hafva för sin fot, än vid hjertat», varnades åter den skälfvande skönheten.

Anna böjde sig ner och såg nu en emaljgrön orm, som i ringlar låg och sof vid hennes fötter. Med ett svagt rop skyndade hon från stället till gumman på klippan.

«Sansa dig, min hvita dufva, ormen har ej att göra med oskulden», återtog den gamla.

«Se här några få pence, det enda jag har med mig, emottag dem såsom en gård af min tack-samhet», yttrade Anna och räckte Zigenerskan slantarna.

«Nå, hvilken fin och mjuk hand, smyckad af guld och ädla stenar!» ropade gumman och grep med sina knotiga fingrar efter pengarna, hvar efter hon återtog: «Vill du ej blifva spådd, mitt barn lilla?»

«Hvarföre icken», svarade Anna, som nu redan funnit sin fruktan något för öfverdrifven.

«Men då måste du ge mig någon af dina ringar», yttrade spåqvinnan, under ett lifligt skratt.

«Dem kan jag ej skänka bort, min gumma, utan vill du spå, så måste du denna gång spå för hedern allena», påstod miss Montford.

«Må göra, min hvita dufva. Tag hit handen,

se så, öppna den nu och hör efter hvad jag deläser om dig och ditt öde.»

Sedan Zigenerskan med en mystisk min några minuter, under djup tystnad, betraktat det inre af handen, gjorde hon några tvärstreck i den och sade:

«Söka — hvad man ej kan nå,
Finna — hvad man ej vill få,
Så skall det gå.
Trolös kärlek går på tok,
Vill ej bära trohets ok,
Flicka — är du ännu klok?»

Ja mitt sockergryn, du bör hädanefter slå all kärlek ur hägen, ty det står skrifvet i stjernornas bok: att den, du vill hafva, vill dig ej ha. Eld och vatten förenas aldrig.»

Anna drog förskräckt sin hand ur spågummans och ville skynda bort, men den gamla hejdade henne och sade:

«Stäckars liten sommarfjäril, flyg till din puppa tillbaka, men icke så — att du får vidröras af sparfhökens gula näbb, ty kysser han dig, så är du förlorad.» Knappt voro dessa ord uttalade, förrän Zigenerskan reste sig upp och försvann, gnolande på en besvärjelsesång.

Anna flydde från Peaks Hole, såsom hade hon varit jagad af en ond tanka; och då hon utkom, under Guds fria himmel, var denne öfvertäckt med åskmoln, svagt upplyst af den till hälften undanskymda fullmånen, hvilken i denna stund liknade en döendes halfslutna öga. Sjelfva hoppets dal hade förlorat sitt nyss så fridfulla an-

lete; en hvinande vind susade hemskt mellan de oroliga asparna, vid kanten af gräsmattan, och de skimrande blommorna lutade sig daggbestänkta mot jorden, liknande små oskyldiga barn, bedjande på knä och med sänkta, fuktiga blickar!

Andtruten uppnådde hon sitt hem, der hon emottogs af sina vänner, hvilka nu lemnade henne ett med posten nyligen anländt bref. Vid första ögonkastet på utanskriften flög en behaglig rodnad öfver de hvita kinderna, och med röst af den vältaligaste hänryckning utropade hon till de kringstående: »Glädjeposten är kommen!» — hvarefter hon kysste brefvet, uppbröt förseglingen och läste:

»Till Miss Anna Montford, Castleton och Heworks House.»

Florenz den —

»En döende faders sista vilja är den heligaste lag för en öm son. Blindt måste han följa dess föreskrifter, äfven om han dervid skulle krossa sina egna, käraste förhoppningar!»

»Då ni, älskade Anna, läser denna inledning till mitt bref, far troligen en sorglig aning genom er själ och kastar sina moln på er klara panna. Ack, att lifvet är så ofta underkastadt sorgens och glädjens omvexlingar; måtte en vänlig engel fläkta lugn i ert hjerta!»

»Med denna uppriktiga önskan vill jag underrätta Anna Montford, ärligt och utan omsväp, att min fader, som nu hvilar på sin dödsäng och kanske redan i sitt dödsarbete, förklarar mig ovärdig son och arflös, samt hotat mig

med sin förbannelse, om jag skulle uppfylla min föresats — att förena våra öden. Ingen bör veta bättre än ni, hvilka strider denna hotelse uppväckt inom mig: strider mellan pligten och egoismen. Å ena sidan kallar mig den barnsliga, första och således äldsta kärleken, tacksamheten mot den, som skänkt mig allt; å den andra sidan vinkar mig den yngsta kärleken, som loftar att ge mig allt. Ungdomen måste ju vika för ålderdomen? Följer jag den första kallelsen, så bespar jag en far att gå ur verlden i förtviflan öfver sin sons olydnad, ehuru jag åt ett annat väsen (jag vet det visst) bringar många års smärta, utan att förstöra dess framtid, ty, en sådan qvinnas, som Anna Montford, skall aldrig sakna tillbedjare, som äro henne värdigare än jag. Lyder jag åter det sednare alternativet, så gör jag *måhända* ett älskadt föremål lyckligt, men mig sjelf med detsamma förtviflad, ty er lycka, Anna, måste jag då köpa med en faders förbannelser — — — kanske ett fadermord!»

»Jag har derföre icke tvekat i mitt val, utan med resignation uppoffrat egoismen för pligten, tröstad af den säkra förhoppningen: att ni skall skänka den olycklige en suck och säga: Edvard har handlat som en hederlig man, som en öm son.»

»Farväl, tillbedda Anna Montford! Låt en yttre nödvändighet ej tillintetgöra sympathiernas makt, äfven om tvingande, omuthiga omständigheter aldrig skulle tillåta våra känslor att förena sig

uti en enda, den ljufvaste! Ännu en gång, farväll! Bed för den olycklige

Edvard Hawkesworth.»

Allt som Anna läste det sönderslitande, advokatoriska brefvet försvann purpurstoffet och förklaringskenet i hennes talande ansigte, bröstet började våldsamt häfva sig och tillkännagifva den inre, rysliga striden, konvulsiviska ryckningar spelade kring den blåaktiga läppen, stora och klara droppar betäckte den mulnade pannan, och silfverstämman antog ett sträfvare ljud. När Anna slutligen uttalade den trolöses namn, föll brefvet ur hennes händer, men sjelf sade hon ej ett ord, utan tillslöt de tårade ögonen och sjönk liflös till jorden.

När hon åter uppslog de himmelsblå blickarna, voro de stämplade af vansinnets makt, och på munnen hade ett förvridet hemskt och sorgligt löje satt sig att triumfera öfver det krossade hjertat!

V.

Inom det hvimlande London fanns, vid tidpunkten af vår berättelse, en vrå, som företrädesvis af alla jordklotets förtjenade att kallas det komiska och tragiska ödets gemensamma tummelplats. Icke likväl så företrädesvis i våra dagar gör den skäl för denna benämning, ehuru platsen ännu fortfar att vara ett hviloställe för de mest förtviflade uppslag på den upplösta och till den svåraste af alla olyckor hemfallna menniskan.

På denna inskränkta punkt stod då, likasom nu, en hög gråsvart stenbyggnad, hvilken sedermera erhållit tvenne flyglar, väl icke till försköning, utan af helt andra orsaker. En nätt ehuru oansenlig trädgård, egentligen en gräsplan med några löfrika lönnar, utgjorde fordom det enda behagliga i denna anläggning, änskönt att detta behagliga var omgärdadt af en ööfverstiglig täljstensmur med tunga portar af jern. Af den talrika personalen, som »lustvandrade på denna grästopet», äfvensom af de sjukliga och förvridna ansikten, som uppenbarade sig i de öppna fönsterna, anades lätt, att ingen hade här nedslagit sina bopålar med vett och fri vilja; fastän flera af gästerna buro de mest förnöjda fysiognomier och bedyrade att de voro lyckans barn. Bland andra såg man här en trashank uppklifva på en vedstapel för att proklamera sig som kejsare i månen; en annan gick gravitetiskt omkring med upplyftadt pekfinger, hvilket han aldrig tordes nedfälla af skäl, som han sjelf förkunnade: att himlen då skulle falla öfver och krossa oss samt förlora sin jemnvigt, såsom hvilande på detta finger m. m. Läsaren anar förmodeligen redan att jag fört honom till det verldsbekanta dårhuset »Bedlam», eller, som det ock kallas, »Bethlem», fordom ett Priory, grundlagdt af Simon Fitzroy, Sheriff i London, och sedermera af Henric III skänkt till staden för det ändamål, hvartill det nu begagnas.

I en af cellerna i det s. k. »öfre galleriet», med den vidsträcktaste utsigt, till höger åt den rörliga, skeppsbeklädda Themsen, det gamla mäster-

stycket Westminster abbey, till venster det historiskt betydelsefulla Towern, samt i fonden Drury Lane, satt en ung kvinna lutad mot det öppna fönstret och stödd mot ena fönsterkarmen i liflig åskådning af det imponerande skådespel, som fångade hennes blickar. Hon var klädd uti en hvit rock af det finaste musselin. De svarta lockarna lågo i behaglig oordning kring det infallna hektiska anletet, och de djupa, melankoliska ögonen sade: att de gråtit ut. Stödd mot hennes venstra sida stod en harpa, öfver hvars förgyllda båge den venstra armen lindade sig förtroligt, likasom skulle den med ljusheten af denna öfvertalande omfamning fångsla sjelfva musikens ande. De båda händerna hade knutit sig till bön, hvilande nu på de tysta strängarna; och hela denna poetiska taffla hade i mildhet och resignation ett uttryck, som påminte om Guercinos Maria. Ensam syntes hon här, i det lilla väl möblerade rummet, doftande af friska jasminer och svagt upplyst af en kulört lampa.

Det var midnatt. Himlen smyckade sin panna med stjerndiademet, under det att en dansande månstråle smekte jordens barm. Hänförd af fantasiens engel flög den vackra betrakterskans själ på drömmens vingar, icke anande — att verklighetens ishand snart skulle slita henne ur diktens famn.

Hastigt sprang en sträng på harpan.

Den unga kvinnan ryste till och uppgaf ett ångestskri. Det var ett förtviflans missljud, som hotade att spränga själens instrument. Båfvande lade hon derefter sin hand på pannan och utro-

pade: »Eldsvåda i hjernan, under det att kärleken sjunger brölloppssånger i mitt hjerta, o, mitt stackars utmattade hufvud! Hvarföre tap-pade du så snart din grönskande myrtenkrona!» En djup, högtidlig suck åtföljde detta utbrott af sinnesförvirring.

I detsamma inträdde en fjortonårig flicka i rummet, ditkallad af ropet.

Den vansinniga gick emot den inkommande, tog småleende hennes hand, förde den lilla tjensteflickan till fönstret, pekade på månen och frågade: »Är han ej lik honom, Elisabeth, fastän något blekare, något mera trånsjuk? Det är han lifslevande, fast litet förändrad. Men saken är, att han deruppe gift sig med morgonstjernan, och deraf kommer blekheten, och från sin höga boning är han mäktig att skåda allt elände som timar härnere, och deraf kommer trånsjukan.» De sista orden uttalades med högtidligt allvar.

»Att ni så beständigt skall oroa er, miss, åt ingenting och aldrig hafva nattro», svarade flickan.

»Oroa mig åt ingenting — ja, du har rätt, intet är intet, äfven om det skulle innehålla allt. Men vet du hvarföre jag vakar? Jo, ser du, Gud har förvandlat mig till en liten blomma, som kallas Cactus grandiflorus, och som har den egenskapen att ej öppna sin krona, sitt hjerta, förrän natten sätter sig att hvila på världens igenslutna ögonlock. Tyst, tyst, att du ej väcker den slumrande, barn.»

Elisabeth runkade på hufvudet. Den vansinniga skrattade och började ånyo: »Hör du, lilla

toka, i morgon skall jag stå brud, i morgon kommer han hem och lägger sin hand i min och leder mig till altaret. Bästa Elisabeth, har du fått i ordning min brudklädning och kransen? Kom väl ihåg, bara hvita törnrosor, inga violer, ty de föra ej lyckan med sig. Men hvarför står du och tiger, du trillska, elaka unge?» och nu stampade den vansinniga otåligt i golvet.

»Så har ni sagt mig alla dagar under de fem år, som ni varit här: att ni skulle stå brud i morgon. Jag tror er, bästa Miss Montford,» svarade Elisabeth undfallande.

»Väl så — att du kan tro, du kan då äfven hoppas, mitt lyckliga barn, ty då ligger morgondagen ännu qvar på Psyches fjärilsvingar och blänker, men detta förstår du ej.» Anna Montford tystnade hastigt.

»Skall ni ej gå till hvila?» frågade tjänsteflickan.

»Jo snart, mycket snart. I morgon går jag till hvila, att leende slumra på hans arm. Men innan dess skall du få höra en dröm. Jag tyckte mig knäböja på en vigselvall, men då jag rätt betraktade den, så var det en likkista, öfver hvars lock man hade kastat en hög doftande narcissor. Förskräckt ville jag draga mig tillbaka, men då steg min brudgum fram och andades på mitt hufvud. Barmhertige Gud! då föll jag sönder i små blad, liksom en vissnad blomma i stormväder, men, ser du — allt, allt var blott en dröm.» Anna blickade stilla-tigande in i flickans häpnade ögon, klappade henne på axeln och sade: »Tack lilla snälla Elisa-

beth för de tidningar du gaf mig i dag, vet du det stod så mycket roligt att läsa i dem.»

»Gudskelof för det,» hviskade flickan för sig sjelf.

»Ja, de voro så obeskrifligt roliga. Der omnämndes att en viss Lord Hawkesworth nyligen hade i Wien gjort ett rikt gifte, och att han i går var anländ till London med sin unga fru. Der stod också, att man i morgon afton skulle uppföra Hamlet på Drury-Lane.» Anna klapgade med vild glädje i händerna och skrattade.

»Säkert bara lösa rykten, goda Miss,» tröstade flickan.

»Visst icke. I morgon följer jag min man på theatern och återtager sedan min roll, ty Ophelia måste spelas af en qvinna, som kan säga hvad det är att vara förtviflad. Minns du hur det står i Hamlet: Ve mig, ve att hafva sett hvad jag sett och att ej se det jag ser?» —

»Men ni måste nu gå till hvila, Miss Montford, ni behöfver lugn, och klockan är långt öfver midnatt,» afbröt Elisabeth.

»Du kan ha rätt, jag behöfver lugn — men, mitt barn, du vet icke att jag har tagit tjänst hos sorgen, att jag är orolighetens slafvinna och att jag aldrig får frid, förrän man lägger mig under gräset på marken. Dock en gång måste jag väl dö, som deruppe kallas att rätt lefva. Vackra Elisabeth, då du ser att man fäster svepduken omkring mig, så beklaga mig ej, utan bed för den hemförlofvade, ty det lär göra så godt i det brustna hjertat. Man säger, att de döda gå igen; men jag vill aldrig återkomma,

aldrig, ty jorden har varit mig så kall. Ingen har här förstätt mig, ingen — hvilket förargligt ord! men väl har man kallat mig vansinnig, liksom det vill säga att jag vore in- och utvärtes fridlös. Men jag vet hvar jag skall få lugn, och der man skall förstå ett älskande hjerta; dit vill jag flyga, när andens vingar, som uppbrändes i kärlekens lågor, blifvit fullfjädrade på nytt. God natt, god natt, Elisabeth, nu vill jag vara ensam, sof sött.» Anna sköt sakta och vänligt den nästan gråtande flickan ur rummet, hvarefter hon återvände till sin plats i fönstret, blickade ut i rymden, lutade sitt hufvud mot fönsterkarmen och somnade.

En ljum sommarvind lekte med den nerfallna härflåtan, och ett klart månsken darrade öfver de sjuka anletsdragen samt gaf dem ett förklarings helgonsken.

VI.

Lord Hawkesworth hade från sina vidsträckta resor på kontinenten återkommit till London. Hans vandringsfärd var slutad, lyckligt, om man så vill, ehuru man om den vandrande kunde utropa med Chaucer: »intet lärt men mycket glömt.» Den fashionable gentlemannen hade på ett högst sällsamt sätt genomrest de skönaste länder, oftast sofvande i hörnet af sitt gungande och med mjuka dynor försedda ekipage, omgifven af sina hundar och sin krypande betjening. Uti Paris hade han uteslutande studerat modejournalerna för dagen, svurit öfver de låga pri-

sen och öfver bristen på stenkolsrök samt någongång varit besvärad af för tjock blod. I dans-, rid- och fäktskolan hade han tagit lektioner, utan att kunna komma från priliminärerna af dessa vetandets urkunder. Med verklig förbittring erfor han, att en husbonde i Frankrike ej vore suverän öfver sitt tjenstefolk, och att den fattigaste i det landet kunde hafva ett begrepp om att han tillhörde den stora menskligheten. I Spanien hade han tagit sig en middagslur på Alhambras ruiner och dervid känt en särdeles tillfredsställelse. Den andalusiska springarn väckte ett slags »furore» i hans stortänkande själ. Italien frapperade honom ej det ringaste, af skäl, som han angaf: att portern der var förfalskad och rostbiffen för hård. Af alla ställen behagade honom Constantinopel mest, i anseende till seraljen och månggiftet. Den Grekiska arkitekturen fann han oförlåtligt tråkig, men hade så mycket roligare på vildsvinsjagterna i Ungern. Ankommen till Wien, blef han der presenterad för Kejsaren; gifte sig, efter en kort besinning, med en rik dam, tillhörande den österrikiska noblessens sanctuarium, d. v. s. den aristokratiska hjertpunkten. Och hvad var naturligare, än att en resande, sådan som Hawkesworth, hvilken börjat att fara efter näsan, skulle sluta med ett fall i hymens armar. Les extrêmes se touchent, och gemenligen vid lifvets s. k. vändpunkter.

Som vi nämnde, hade Hawkesworth återsett London. Nyligen anländ, sökte han med bästa vilja att göra sin unga maka bekant med det minnesvärdaste uti den praktfulla hufvudstaden

— dervid icke förglömmande, att med den lofvärdaste patriotism och flytande suada klassificerade beundransvärda föremålen, såsom alla tillhörande den mirakulösa skolan. Särdeles omständlig och liflig blef denna vältalighet vid inträdet i St. Pauls katedral, hvilket tempel Hawkesworth bestämdt förklarade kunna täfla med Peterskyrkan, under tillägg, att Wren var mera »grandios» än Michel-Angelo, och James Thornhill ädlare i kompositionen än Raphael. Ciceronen bad ofta sin hustru framförallt betrakta det hvita och svarta marmorgolfvet, såsom högst »elegant». Vid ankomsten till Westminster-Abbey drog sig ett moln öfver den unge aristokratens panna, och af den billiga anledning, som han sjelf bekände: att man här behagat kränka nationalsjälheten, medelst att i detta Englands pantheon, smyckadt af konungagrafvar och ryktbara lorders mausoléer, skänka platser åt några fattiga professorer, skribenter och dylikt skräp. Med rynkad näsa skyndade han förbi det s. k. »Poëtiska Hörnet», inneslutande Shakespeares, Newtons, Cowleys, Miltons m. fl:s monumenter, och stannade först vid Thomas Parrs graf, försäkrande att han, denne 152 årige hedersman, var den ende af hela »sällskapet» som förtjenade sin plats, såsom hafvande i sitt 105:e år emottagit kyrkans bestraffning för otrohet i äktenskap, som förskaffade honom en sidoarfvinge.

Trötta af en längre spatserfärd i Piccadillys bländande nipperbodas, hade de unga makarna begifvit sig åter till sitt palats, för att der intaga den väntade dinéen — sybaritiskt hvilande

på sina massiva silverfat. Som Engelsmannen ej gerna talar när han äter, iakttog sir Hawkesworth en djup tystnad vid anblicken af den förfinade anrättningen. Måltiden försiggick utan några specialiteter som förtjena att anföras. Man började och slutade med den »mouserande» champagnen och lemnade bordet utan någon ånger öfver otillfredsställd aptit.

De unga tu försvunno i ett kabinett med spegelväggar och till golvet nedhängande fönsterdraperier af purpursammet, prydda och uppfästade med festoner af silke och guld. Lyxen hade här slagit upp sitt läger, utan någon välgörande handledning af smaken. Uti en mjuk ebenholtz divan med de skönaste inläggningar satte sig de nygifta, hvar och en i sitt hörn, såsom bevis att de voro verkliga makar med fullkomligaste erfarenhet af det äkta ständets hela förtjusande dragningskraft. Slutligen betraktade makarna hvarandra och den idylliska huslighet som omgaf dem, hvarest Hawkesworth tilltalade sin fru med något släpande stämma:

»Tycker du inte, Lucinda, att vi här föra ett rätt behagligt lif, utan någon serdeles påsötning af hvad man kallar bekymmer; att vår stad förtjenar att heta världens hufvudstad och vi — de lyckligaste inom dess portar?»

»Visserligen äro vi mycket lyckliga, men nöjen hafva vi ej, som motsvara denna lycka. Inga konserter, theatrar», suckade den sentimentala tyskan.

»Hafva vi inga theatrar?» frågade Hawkesworth; »än Drury-Lane, som i stil och prydlighet kan jemföras med la Scala. Vill du, min vän, så begifva vi oss dit i afton? Jag har der en ganska beqväm loge, belägen vid sjelfva rampen?»

»Men då äro vi alldeles för nära orkestern», yttrade Lucinda med något missnöje.

»Ju närmare, ju sämre, och detta yttrar en två månaders gammal frul! Hvad orkestern angår, så spelar den ej i afton. Man har annonserat ett bedröfligt sorgespel, der alla de spelande döda sig, med undantag af dem — som dödas.» Och nu gäspade Hawkesworth.

»Hvad benämning har detta förfärliga stycke?» frågade frun med ett sarkastiskt leende. »J, engelsmän, ären just ejserdeles rika på konstnärer, har man sagt mig.»

»Då har man sannerligen bedragit dig mycket, min söta Lucinda. Visserligen göra vi ej som tyskarne, hvilka sätta mera värde på en skicklig musikanter än på en skicklig statsman; men detta motsatta förhållande har icke haft något menligt inflytande på konstens framsteg i England. Bland våra skalder kunna vi nämna Pope, bland målare Hogarth och Reynolds.

»Samma Reynolds, som köpte en Titians målning och afskrapade färgen för att upptäcka den förrijusande koloritens hemlighet?» *) frågade Lucinda sin man.

*) Historiskt.

»Samma Joshua Reynolds, president i Royal Academy of Arts. Men, du har icke svarat mig om du i afton vill besöka Drury-Lane?»

»Och pjesen, min bästa Edward?»

»Är Shakespeares Hamlet. Ett visserligen rätt och alltför blodigt theaterstycke, men, som för en gång, förtjenar att ses. Uppriktigt taladt, så begriper jag ej de sköna konsterna, så snart de gå öfver romanlitteraturens gräns. Men jag talar öfver dem med ett visst étourderie — och det är nog, för att få verlden att anse mig som en »kännare». Bland människor behöfs blott en stor portion oförsynthet, för att komma i rop, och, icke sällan, blifva ett helgon.»

»Må göra, vi fara då i afton på Londons la Scala, för att — gråta och somna;» yttrade Lucinda.

»Som du befäller, min engel. Skada att vi ej voro gifta för sex år tillbaka, du hade då fått se Ophelia spelas af Anna Montford, en temligen skicklig skådespelerska, men som var alldeles för romanesk, att i denna verlden blifva rätt lycklig.»

»Anna Montford, du har ofta uttalat detta namn, och då alltid med en viss betänksamhet.»

»Såsom alla andra roade jag mig åt den beprisade skönhetsens öfvertro på smickret; sade henne en serie af väl insockrade artigheter — och slutade med att vända henne ryggen. Det har alltid varit mig omöjligt att länge hålla ut med det känslofulla, kom för all del ihåg detta, mylady.»

»Så länge det faller mig in att rätta mig efter

min egenkäre mans kapriser,» svarade Lucinda, kysste sin man på pannan och gick ut. Hawkesworth hade knappast märkt sin hustrus frånvaro, förrän han kastade upp fötterna i soffan och somnade. Såsom Anna Montford hade han öfverlåtit sig åt sömnens vänliga genius — men ack — hur olika voro icke deras drömmar!

Qvällen bredde sitt dunkel öfver den stora staden. Dagens arbete hade upphört och rörelsen på gatorna aftagit. Mången trött vandrare smög sig hem att i familjlifvets stilla glädje finna ett slags ersättning för sitt arbete; mången annan att döda tiden med någon angenäm selsättning. Endast kring teaterplatserna var verksamheten i ett betydligt tilltagande, serdeles vid Drury-Lane, hvars portar redan voro öppnade och lamporna tända.

Vid ingången till Drury-Lane, sittande på nedersta trappsteget och lutad mot den hårda, fuktiga stenväggen, syntes en qvinna, insvept uti en utsliten kappa, i hvilken hon försigtigt döljde sitt ansigte. Flera timmar hade hon sutit på samma plats, men utan att säga ett ord, utom till sig sjelf, med hvilken hon talade tyst. Ack, tystnaden är ofta de djupare lidelsernas hemlighetsfulla språk! Hennes yttre tillkännagaf armodet, och det inre skulle hafva gjort det ännu mera, om något öga haft förmåga att blicka dit in. Hon liknade sorgen, som sätter sig att hvila på nöjets tempeltröskel, för att tillhviska de ingående: fatten glädjen i dufvovingarna och kommen ut med honom — annars tillhören j mig.

Folket började strömma till teatern, gående och åkande. Mången elev ur Robin Hoods skola blandade sig i hvimlet, för att spekulera på fonderna i andras fickor, icke att som en Hertfordshire blifva ruinerad och odödlig, utan tvärtom — rik och möjligtvis hängd. Slutligen stannade ett magnifikt ekipage vid den stora trappan, en guldsmidd lakej öppnade dörren, lord Hawkesworth steg ur och emottog sin unga fru, hvarester de nygifta, arm i arm, uppingo till sin loge. Då de hade gått förbi den fattiga, reste hon sig hastigt upp och försvann i det inre af huset.

Ridån hade uppgått, det tragiska mästerstycket börjat och fortlupit med föga bifall. Man beklagade Hamlet, att spela så väl och vara så illa understödd af de medspelande, särdeles af sin innerligt älskade Ophelia, som ej synnerligen tycktes hafva uppfattat det naiva och svärmiska uti sin poetiskt lysande roll. De trenne första akterna voro tilländagångna; glacer, frukt och konfekturner kringburos i logerna, der de sentimentala damerna åto och gräto, sammanblandande minnen från balerna med citationer ur pjesen, under det att herrarne gäspade åt dem.

Den började fjerdte akten afbröt »konversationen.» Theaterkungen erfor af sin Drottning att Hamlet mördat Polonius. Båda öfverenskomma att skicka prinsen till England. Hamlet inkallas och tillfrågas hvar Polonius är, och svarar: »På supéen, icke der han spisar, utan — spisas.» Efter en kort ordväxling går Konungen ut och Hamlet begifver sig bort att lemna Danmark.

I femte scenen inkommer Ophelia och deklamerar sina stanzer om den döde älskaren, men så hjertlöst och betydelsefattigt, att publiken högt tillkännagifver henne sitt missnöje. Efter några minuter höres ett vildt buller utanför theaterkungens rum, Laertes inkommer med beväpnade danskar och frågar efter monarken. Samtal mellan konungen, drottningen och Laertes, hvilket plötsligen afbrytes af — — — — —

En okänd Ophelia, som hastigt instörtar på scenen, fantastiskt klädd uti sin hvita brudklädning, garnerad med lefvande förgätmigej. En balmkrona är inflätad uti det utslagna kolsvarta håret, och i händerna bär hon en bukett af vissnad gräs. — Aldrig hade vansinnet varit naturligare framställt på scenen; den förvridna munnen log, liksom en smärta skulle le vid en engels löfte om ersättning, och de hemska, oroliga blickarne glödde af kärlekens inspiration. Vid åsynen af detta rent tragiska föremål blef en allmän uppståndelse; man frågade hvarandra hviskande hvem denna allsvåldiga skönhet var — men ingen, ingen kände henne. Hon stod såsom en fremling bland flere tusen, alla förtjusta och rörda af den sällsynta, oförklarliga öfverraskningen. Sluteligen vaknade minnet hos mången; aningen om en nära själsfrändskap med denna Ophelia blef nu en klar visshet — och på en gång, som hade det skett på ett öfverenskommet tecken — genljöd salongen af namnet Anna Montford. En djup tystnad följde på detta utrop, det var hvila efter den högsta ansträngning — men skådespelet fortgick, ty Ophelias blickar befallte upp-

märksamhet, likasom hade det varit en djup hemlighet, hon önskade nerlägga i hvar och ens hjerta. Laertes tog till ordet:

LAERTES.

»Brinn upp min hjerna; ni salta tårar, fräten bort mina ögon. Vid himlen! hennes vansinnighet skall med dryg ränta återbetalas, så att vigtskålen skall vidröra jorden. Du majblomma, dyra flicka, ömma syster, ljufva Ophelia! Eviga makter! — Är en flickas förnuft så dödligt, som en gammal mans lif? Naturen är ömtålig i hjertats verld. Kärleken, lik den ädlaste parfym, dunstar lätt ut, och förenar sig med de ämnen, som med dem hafva frändskap.

OPHELIA.

De valde icke den bästa af bårar,
Bortbuo honom med ansigtet bart.
I grafven, dit regnade många tårar,
Och aldrig, nej aldrig, blir åter klart.
Farväl! min dufva!

LAERTES.

Vore du vid dina sinnen och uppmanade mig till hämnd, aldrig kunde det så verka.

OPHELIA.

Ej svepning, ej kransar och ingen duk;
Gödt folk, icke undren, att jag är sjuk.
Ni måste ock sjunga: mörkret och mullen dit lade de honom. Detta da capo är för oss alla. Det är den orätta gårdsfogden, som stal sin herres dotter.

LAERTES.

Detta intet, hon talar, är mer, än alla pris-skrifter.

OPHELIA (*till Laertes*).

Se här har du förgätmigej; den är för hugkomsten. Hör min vän, — — — glöm icke!
— Och der äro tänkerosor, de äro för tankan
— — —

LAERTES.

Ett djupt omdöme i vansinnighet. Eftertanka och minne på rätta stället.

OPHELIA (*till Konungen*).

Här smickersöta för er och kattfötter. (*Till drottningen*) Och åt er ångerört. Något litet deraf behåller jag för mig sjelf. Vi skola kalla den nådeört, att hafva om söndagarna. — Ni min fru måste bruka den allvarsamt; här en varningsblomma för damer. Några glädjeliljor ville jag gerna ge er, men de vissnade alla, då min far dog.

De säga han fick en salig hädanfärd.
Kom fader Robert, kom snart före jul,
Benrangelman med timglas och lia;
Det barnsliga folket kallar dig ful:
Kom, tag din brud; du kan så väl fria.

LAERTES.

Ängslan, jämmern och eländet, ja sjelfva afgrunden kläder hon i behag.

OPHELIA.

Åh nej, aldrig kommer han igen;
Alltid, alltid är han dock min vän.
I svartan jord han ligger klädd,
Så trött jag längtar till min bädd.

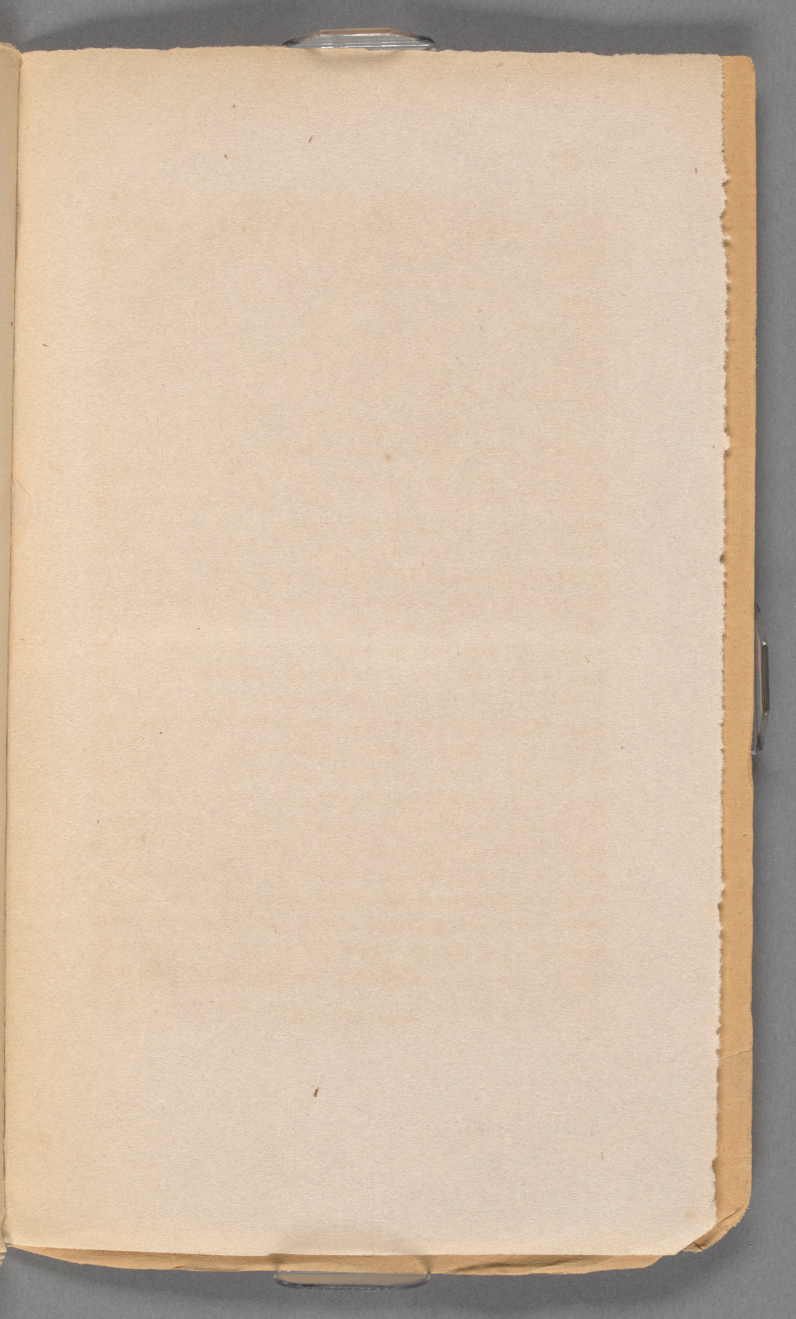
Frid vare hans själ, och alla kristna själar! —
derom gör jag bön tidigt och ofta. — — —
Gud vare med eder! — — —

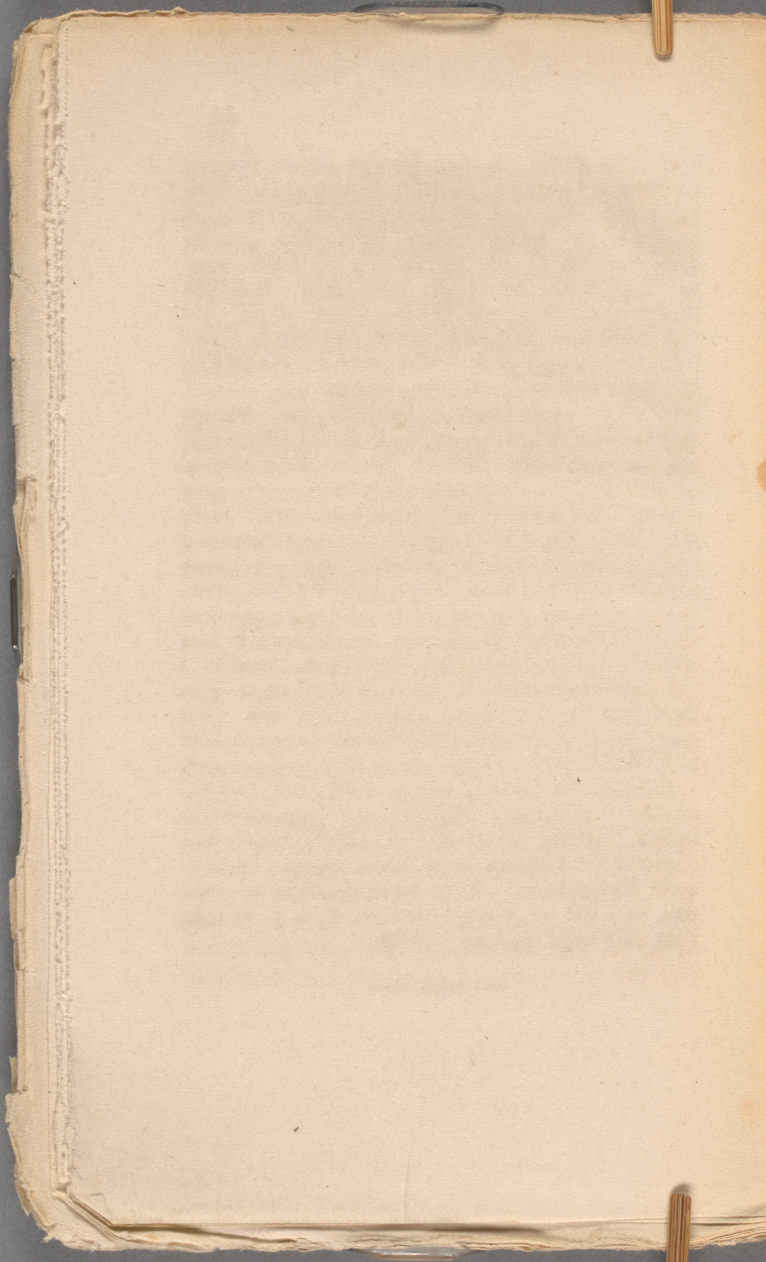
Ophelia skulle gå, men hennes fötter tycktes fastlästa vid platsen, på hvilken hon stod. Hon var såsom förstenad, tillintetgjord af våldsamma passioner — endast några alnar från honom som plundrat hennes hjerta, och nu med största likgiltighet betraktade sitt offer. Ophelias läppar voro förseglade, hennes blick sänkt, såsom hade hon med den största uppmärksamhet betraktat sin egen graf. Några minuter syntes hon så, död i den yttre världen, endast den tomma formen åt en bortsväfvande ande. — Hastigt tycktes hon vakna ur sitt skenlif och återkomma till besinning; våldsamt slet hon halmkronan ur sitt hår och bortkastade den under ett gapskratt, i det hon lät sin vilda blick irra öfver theatern. När detta mätande ögonkast sluteligen träffade Hawkesworth, klarnade den olyckligas ansigte; mot den kära bilden sträckte hon leende ett famntag, tog några förgätmigej, kysste dem och kastade dem åt honom — hvarest hon störtade till golvet. Ett kärll hade brustit i det sinnessjuka hjertat, och ljusröda droppar fläckade den hvita skruden, liksom hade den varit smyckad af nyss utspruckna fuchsia coccinea eller s. k. Kristi bloddroppar. Anna Montford var död.

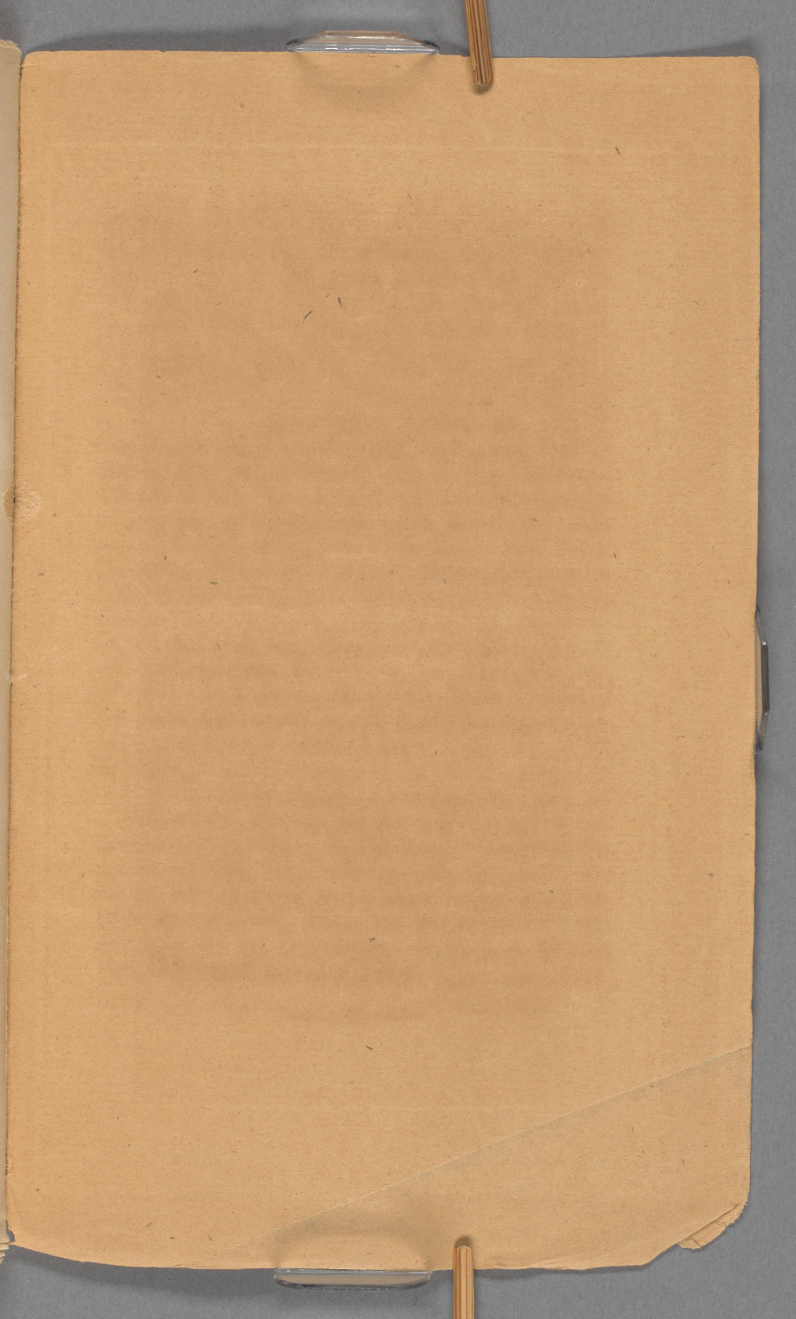
Skådespelet afbröts, täckelset föll och bestörtningen var allmän. Endast Lord Hawkesworth syntes likgiltig för händelsen. Med mycken värdighet bjöd han sin unga maka armen och lemnade Drury-Lane. Lugn tog han saken — emedan han var en »verldsman» — d. v. s. en man som lätt tager andras olyckor.

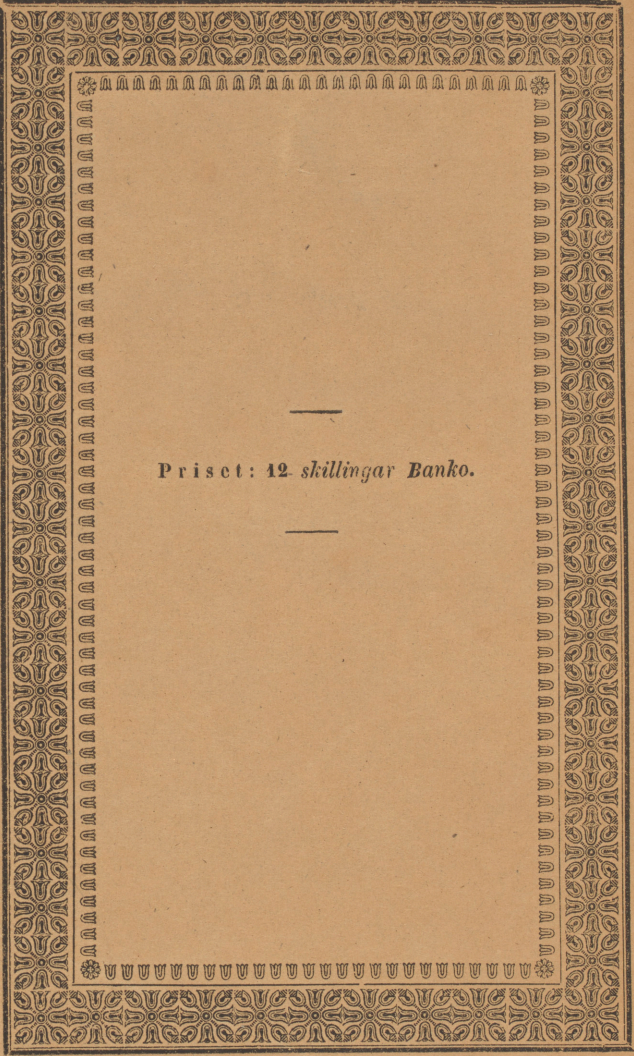

—
Priset: 12 skillingar Banko.
—

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

